

جمهوری اسلامی ایران
ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز

بررسی آماری و وضعیت قاچاق در کشور

طی سال ۱۳۹۲

(گزارش شماره ۷)

سخت

اداره کل آمار و اطلاعات

بهار ۱۳۹۳

معاونت فرهنگی و پژوهش

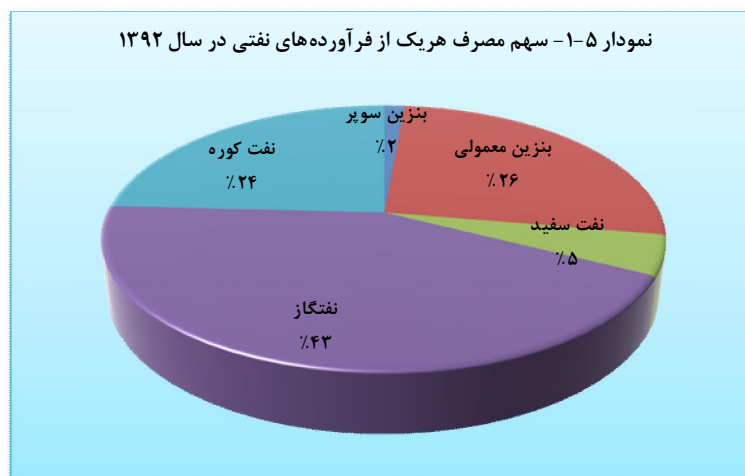
۱- مقدمه:

مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا شامل بنزین موتور (سوپر و معمولی)، نفت سفید، نفتگاز و نفت کوره در سال ۱۳۹۲ جمعاً مقدار ۸۹/۶ میلیارد لیتر (۲۴۵/۶ میلیون لیتر در روز) بوده است. که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۶ درصد افزایش داشته است. گفتنی است که مقدار مصرف این فرآورده‌ها در سال ۱۳۹۱، ۸۴/۲ میلیارد لیتر بوده است.

از مجموع مصرف فرآورده‌های نفتی انرژی‌زا در سال ۱۳۹۲، نفتگاز با سهم ۴۳/۳ درصد (۳۸/۸ میلیارد لیتر)، بنزین معمولی با سهم ۲۶/۳ درصد (۲۳/۶ میلیارد لیتر)، نفت کوره با سهم ۲۴/۲ درصد (۲۱/۷ میلیارد لیتر)، نفت سفید با سهم ۵/۷ درصد (۴/۳ میلیارد لیتر) و بنزین سوپر با سهم ۱/۴ درصد (۱/۲ میلیارد لیتر) به ترتیب رتبه اول تا پنجم را به خود اختصاص داده‌اند.

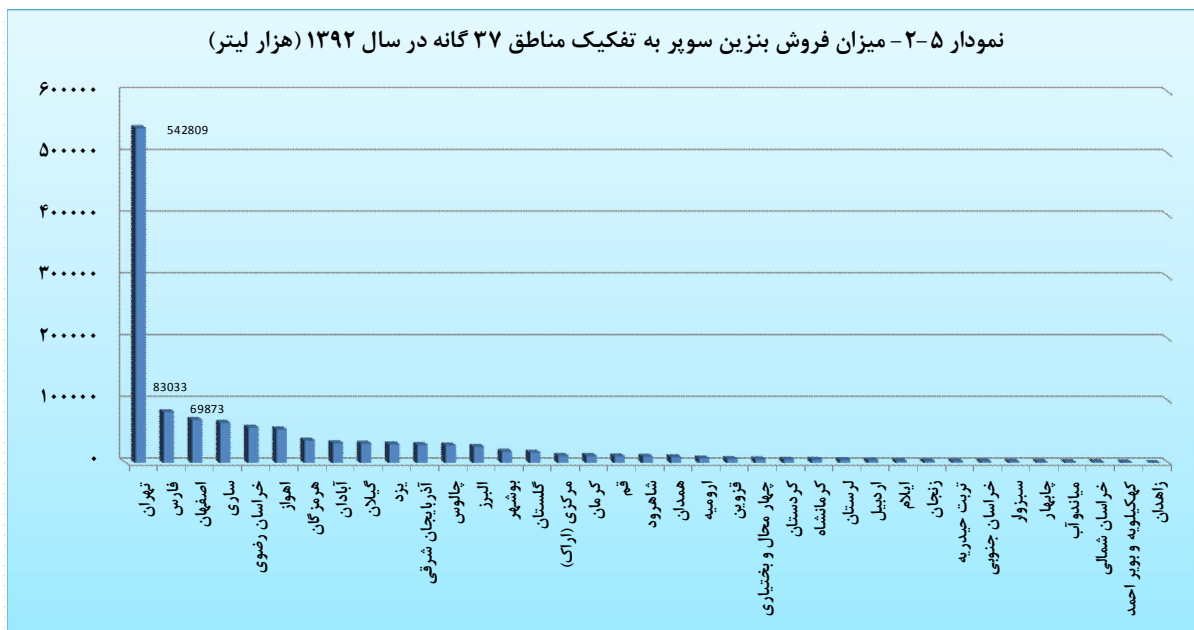
جدول ۵-۱- مقایسه میزان کل فروش فرآورده‌های نفتی طی سالهای ۹۲-۱۳۹۱ (هزار لیتر)

نام فرآورده	سال ۹۲	سهم از کل	سال ۹۱	سهم از کل	درصد تغییرات
بنزین سوپر	۱۲۴۲۴۵۰	۱.۴	۱۰۵۹۷۵۳	۱.۳	۱۷
بنزین معمولی	۲۳۵۸۰۷۰۶	۲۶.۳	۲۲۰۱۲۵۷۹	۲۶.۱	۷
نفت سفید	۴۲۸۵۰۸۲	۴.۸	۴۴۳۹۱۹۳	۵.۳	۳-
نفتگاز	۳۸۸۴۸۹۱۹	۴۳.۳	۳۵۸۸۱۷۷۱۹	۴۲.۶	۸
نفت کوره	۲۱۶۸۹۳۵۳	۲۴.۲	۲۰۸۴۵۱۷۱	۲۴.۷	۴
جمع کل	۸۹۶۴۶۵۱۰	۱۰۰	۸۴۲۴۴۴۱۵	۱۰۰	۶

۲- بنزین سوپر:

بنزین سوپر همان بنزین معمولی است که فقط در عدد اکتان با هم تفاوت دارند، که در نوع معمولی ۸۷ و در سوپر ۹۵ است. اکتان بالاتر یعنی انفجار در فشار بالاتر، یعنی بنزین سوپر زودتر از بنزین معمولی منفجر می شود. با این توضیح مختصر، در ادامه میزان فروش بنزین سوپر در کشور مورد بررسی قرار می گیرد. نمودار زیر میزان فروش بنزین سوپر به تفکیک مناطق ۳۷ گانه را نشان می دهد:

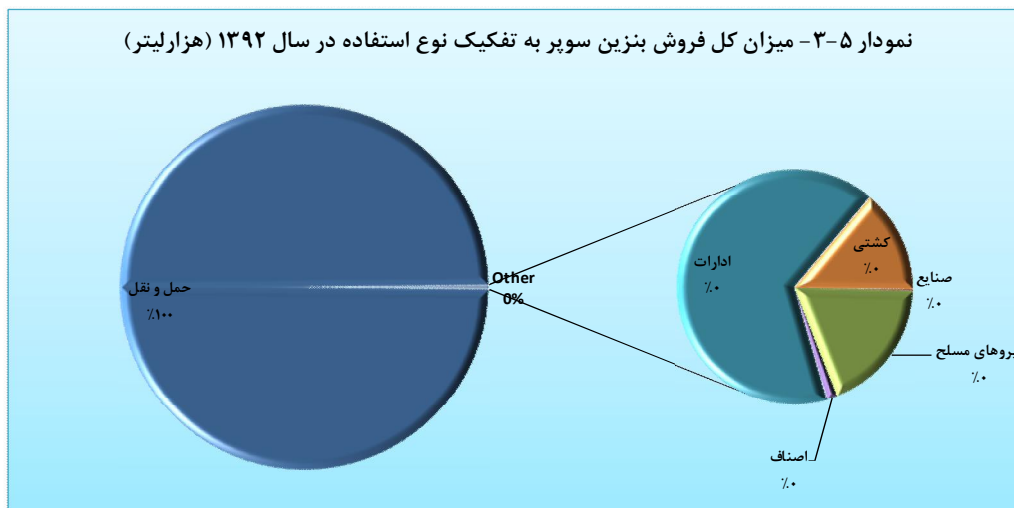
بدین ترتیب در منطقه تهران بین ۳۷ منطقه، بیشترین میزان فروش بنزین سوپر با مقدار ۵۴۲/۸ میلیون لیتر را دارد. و مناطق فارس و اصفهان نیز به ترتیب با میزان فروش ۸۳ و ۶۹/۹ میلیون لیتر در رتبه دوم و سوم قرار دارند. از طرف دیگر مناطق خراسان شمالی، کهگیلویه و بویراحمد و زاهدان کمترین مقدار فروش را دارند.

فروش بنزین سوپر در هر منطقه‌ای برای منظور خاصی به فروش می‌رسد. در جدول زیر میزان فروش این فرآورده به تفکیک نوع استفاده و مقایسه با مدت مشابه سال قبل آورده شده است:

جدول ۵-۲- میزان کل فروش بنزین سوپر به تفکیک نوع استفاده در سال ۱۳۹۲ (هزار لیتر)

سال	حمل و نقل	صنایع	نیروهای مسلح	اصناف	ادارات	کشتی	مجموع
۱۳۹۲	۱۲۴۶۶۹۱	۱۲	۷۹۳	۵۹	۲۷۷۹	۵۹۸	۱۲۴۲۴۵۰
۱۳۹۱	۱۰۶۲۲۶۰	۰	۲۳۸	۰	۱۷۷۷	۴۹۲	۱۰۵۹۷۵۳
درصد رشد	۱۷	۰	۲۳۳	۰	۵۶	۲۲	۱۷

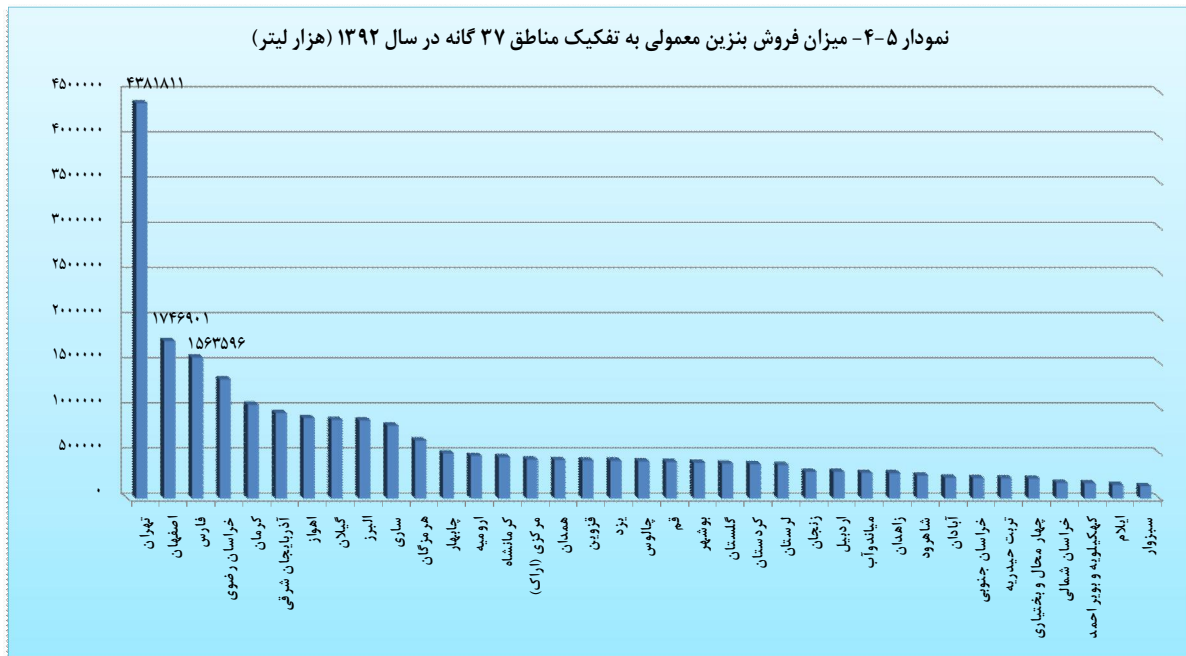
همانگونه که از جدول فوق مشخص است بیشترین مصرف بنزین سوپر در بخش حمل و نقل صورت می‌گیرد. البته مصرف این فرآورده در سال ۱۳۹۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۷ درصد رشد داشته است. نمودار زیر میزان مصرف بنزین سوپر در بخش‌های مختلف را نشان می‌دهد:

همانگونه که نمودار نشان می‌دهد تقریباً ۱۰۰ درصد مصرف بنزین سوپر، صرف حمل و نقل می‌گردد.

۳- بنزین معمولی:

با توجه به این موضوع که بنزین معمولی عدد اکتان پایین‌تری نسبت به بنزین سوپر دارد و قابلیت اشتعال آن کمتر است، با این حال فروش این فرآورده از بنزین سوپر بیشتر می‌باشد. نمودار زیر میزان فروش بنزین معمولی در مناطق ۳۷ گانه در سال ۱۳۹۲ را نشان می‌دهد:

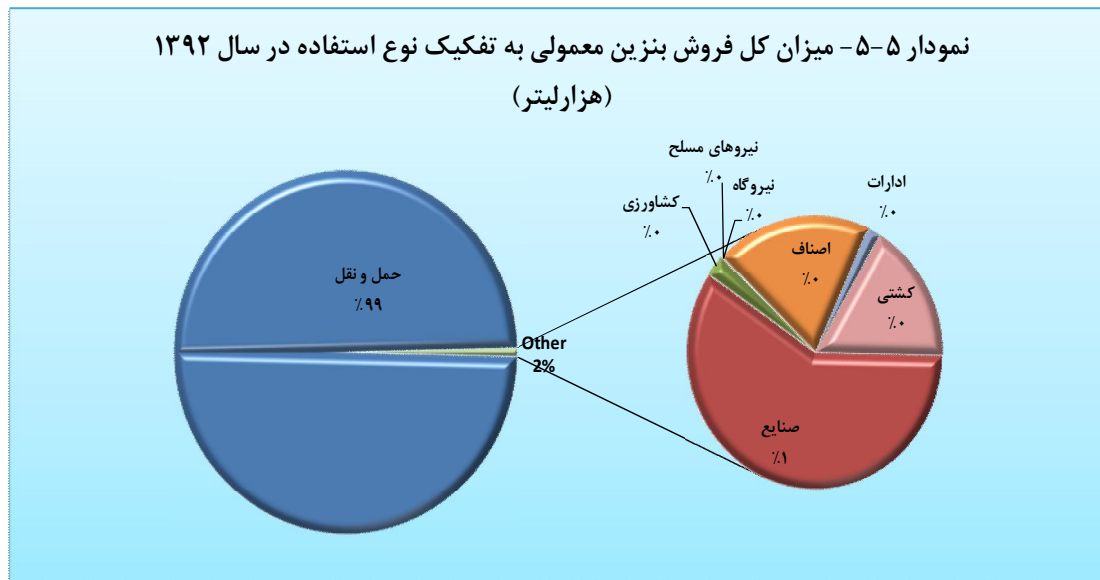
همانند بنزین سوپر، بنزین معمولی نیز در منطقه تهران نسبت به دیگر مناطق بیشتر فروخته می‌شود، که به دلیل جمعیت بالای شهر تهران منطقی است. به این ترتیب تهران در سال ۱۳۹۲ با فروش ۴/۴ میلیارد لیتر (۱۲ میلیون لیتر روزانه) در رتبه اول، اصفهان با فروش ۱/۷ میلیارد لیتر در سال ۹۲ (۴/۸ میلیون لیتر روزانه) در رتبه دوم و فارس با فروش ۱/۶ میلیارد لیتر در سال ۹۲ (۴/۳ میلیون لیتر روزانه) در رتبه سوم قرار دارد. از طرف دیگر کهگیلویه و بویراحمد، ایلام و سبزواری کمترین فروش بنزین معمولی را دارند.

جدول زیر میزان فروش بنزین معمولی به تفکیک نوع استفاده در سال ۱۳۹۲ و مقایسه با مدت مشابه سال قبل را بیان می‌کند:

جدول ۵-۳- میزان کل فروش بنزین معمولی به تفکیک نوع استفاده در سال ۱۳۹۲ (هزار لیتر)

سال	حمل و نقل	صنایع	کشاورزی	نیروهای مسلح	نیروگاه	اصناف	ادارات	کشتی	مجموع
۱۳۹۲	۲۳۷۵۱۹۲۲	۱۰۱۴۱۶	۴۴۳۵	۲۸	۶	۳۳۶۴۱	۲۸۵۲	۲۸۸۳۸	۲۳۵۸۰۷۰۶
۱۳۹۱	۲۲۱۹۲۲۹۸	۱۰۷۰۶۴	۴۲۰۹	۰	۰	۳۸۶۰۱	۳۷۵۳	۲۶۰۹۲	۲۲۰۱۲۵۷۹
درصد رشد	۷	-۵	۵	۰	۰	-۱۳	-۲۴	۱۱	۷

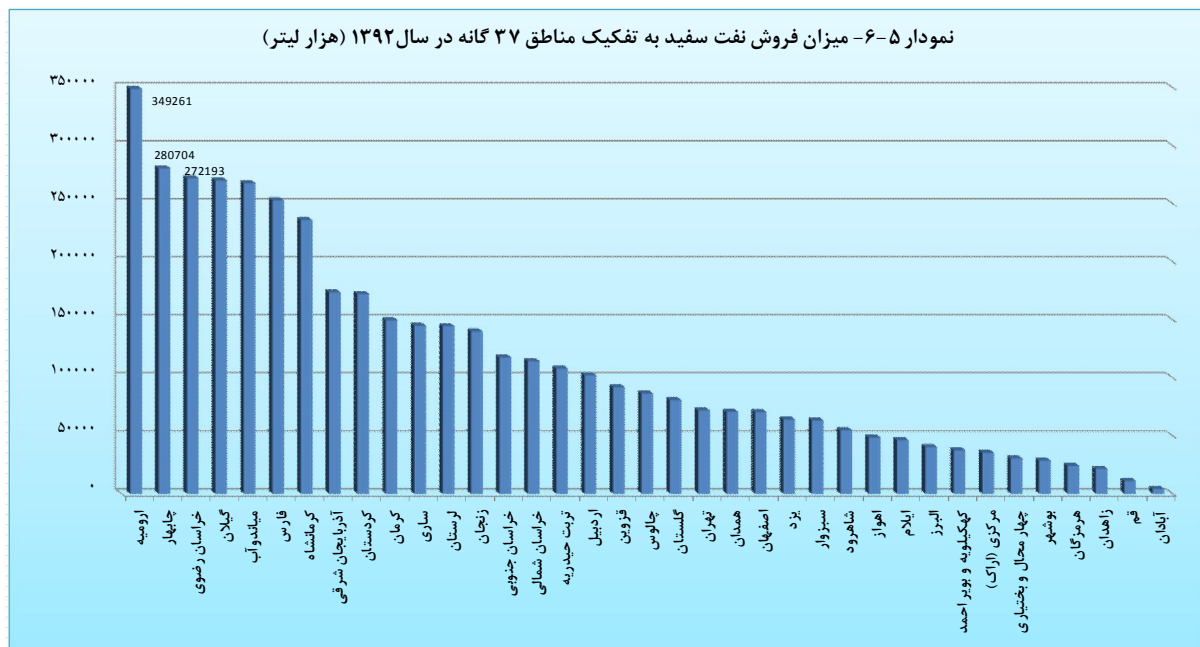
با توجه به جدول فوق بیشترین مصرف بنزین مربوط به بخش حمل و نقل است که در سال ۱۳۹۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۷ درصد افزایش داشته است. نمودار زیر میزان فروش بنزین معمولی به تفکیک نوع استفاده نشان می‌دهد:

نمودار فوق نشان می‌دهد که در حدود ۹۹ درصد از مصرف بنزین معمولی، برای حمل و نقل استفاده می‌گردد.

۴- نفت سفید:

نفت سفید یا نفت چراغ که در ایران به طور معمول نفت می‌نامند، مایعی بیرنگ و کمی سنگین‌تر از بنزین است که بوی مخصوص آن پس از تبخیر شدن از بین می‌رود. نفت سفید از آغاز پیدایش صنعت نفت تا ۵۰ سال، مهمترین فرآورده نفتی بود. نخست بعنوان روغن چراغ بکار می‌رفت و هنوز هم در مواردی برای تولید روشنایی بکار می‌رود. اما امروزه موارد استفاده آن بسیار زیاد شده است. در نمودار زیر میزان فروش نفت سفید در سال ۱۳۹۲ در مناطق ۳۷ گانه آورده شده است:

نمودار فوق بیان می کند که مناطق ارومیه، چابهار و خراسان رضوی به ترتیب با فروش به میزان ۳۴۹/۳ میلیون لیتر، ۲۸۰/۷ میلیون لیتر و ۲۷۲/۲ میلیون لیتر بیشترین فروش را در کشور داشته اند. و زاهدان، قم و آبادان کمترین میزان فروش را داشته اند.

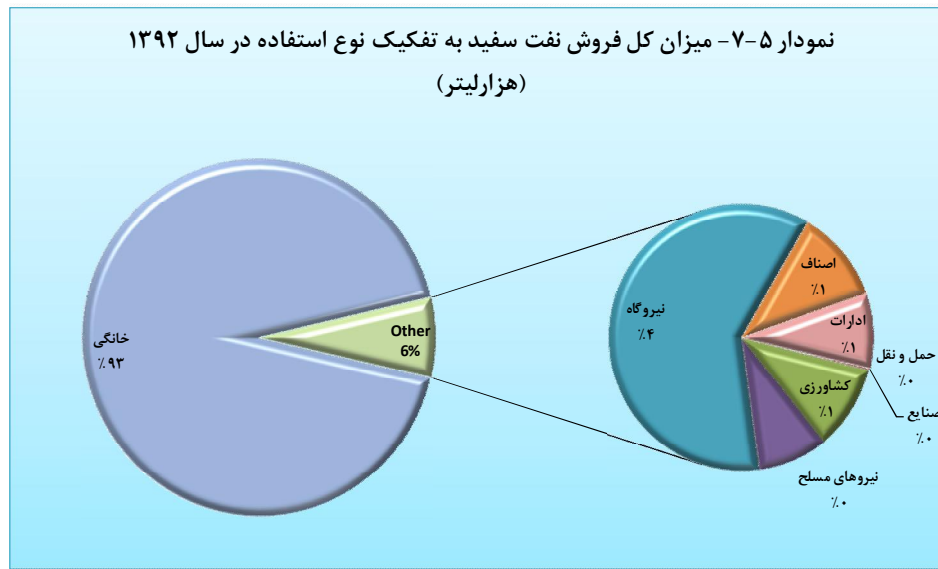
جدول زیر میزان فروش نفت سفید به تفکیک نوع استفاده در سال ۱۳۹۲ و مقایسه با مدت مشابه سال قبل را بیان می کند:

جدول ۵-۴- میزان کل فروش نفت سفید به تفکیک نوع استفاده در سال ۱۳۹۲ (هزار لیتر)

سال	حمل و نقل	صنایع	کشاورزی	نیروهای مسلح	نیروگاه	اصناف	خانگی	ادارات	مجموع
۱۳۹۲	۱۰۶	۸۷۷	۳۱۸۴۲	۲۶۳۵۰	۱۸۶۱۷۴	۳۴۸۵۸	۳۹۵۹۳۵۶	۲۷۳۴۵	۴۲۸۵۰۸۲
۱۳۹۱	۴۳	۱۶۵۱	۷۷۴۹۶	۲۴۶۳۰	۸۲۴۰۴	۴۲۷۷۳	۴۱۶۶۴۹۰	۲۸۳۸۱	۴۴۳۹۱۹۳
درصد	۱۴۷	-۴۷	-۵۹	۷	۱۲۶	-۱۹	-۵	-۴	-۳

جدول فوق بیان می کند بیشترین مصرف نفت سفید، مصرف خانگی است. که در سال ۱۳۹۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۵ درصد کاهش داشته است.

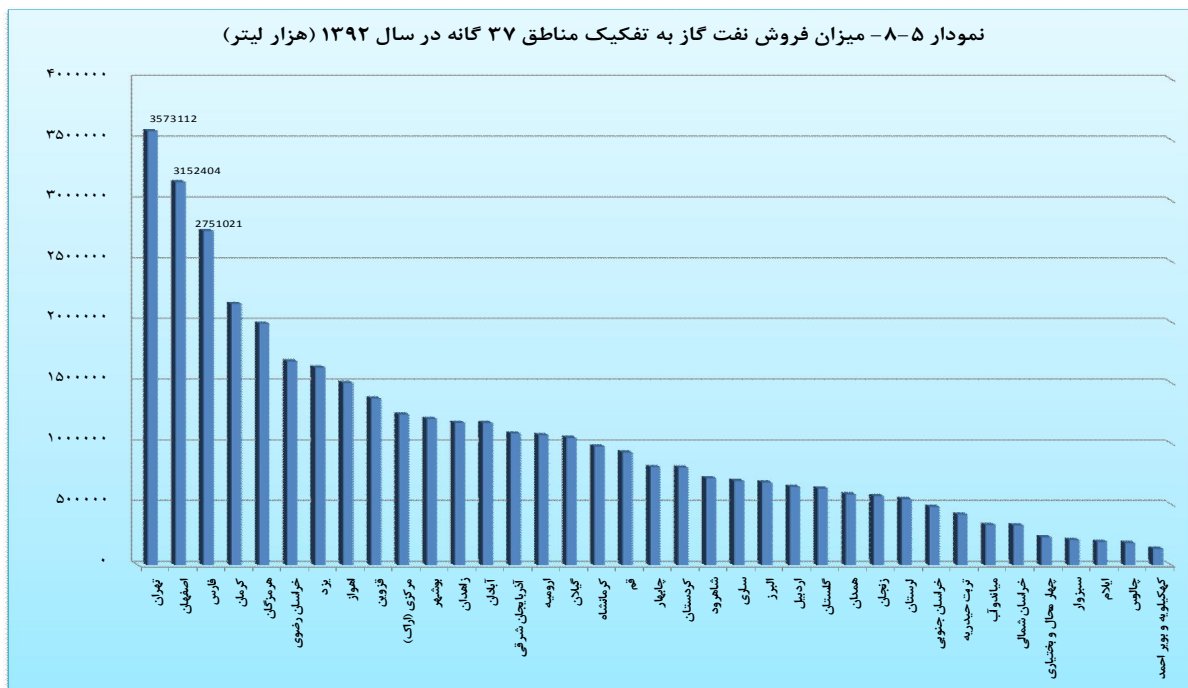
نمودار زیر میزان فروش نفت سفید به تفکیک نوع استفاده را به خوبی نشان می دهد:

نموار بالا نشان می‌دهد تقریباً ۹۳ درصد از فروش نفت سفید برای استفاده خانگی است.

۵- نفتگاز:

نفت گاز یا گازوئیل به عنوان سوخت موتورهای دیزلی و تاسیسات حرارتی بکار می‌رود. در نمودار زیر میزان فروش آن در مناطق ۳۷ گانه در سال ۱۳۹۲ آورده شده است:

همانگونه که مشخص است تهران با میزان فروش ۳/۶ میلیارد لیتر نفت گاز در سال (۹/۸ میلیون لیتر روزانه) در رتبه اول، اصفهان با فروش ۳/۲ میلیارد لیتر در سال (۸/۶ میلیون لیتر روزانه) در رتبه دوم و فارس با فروش ۲/۸ میلیارد لیتر در سال (۷/۵ میلیون لیتر روزانه) در رتبه سوم قرار دارند. ایلام، چالوس و کهگیلویه و بویراحد نیز در رتبه‌های آخر قرار گرفته‌اند.

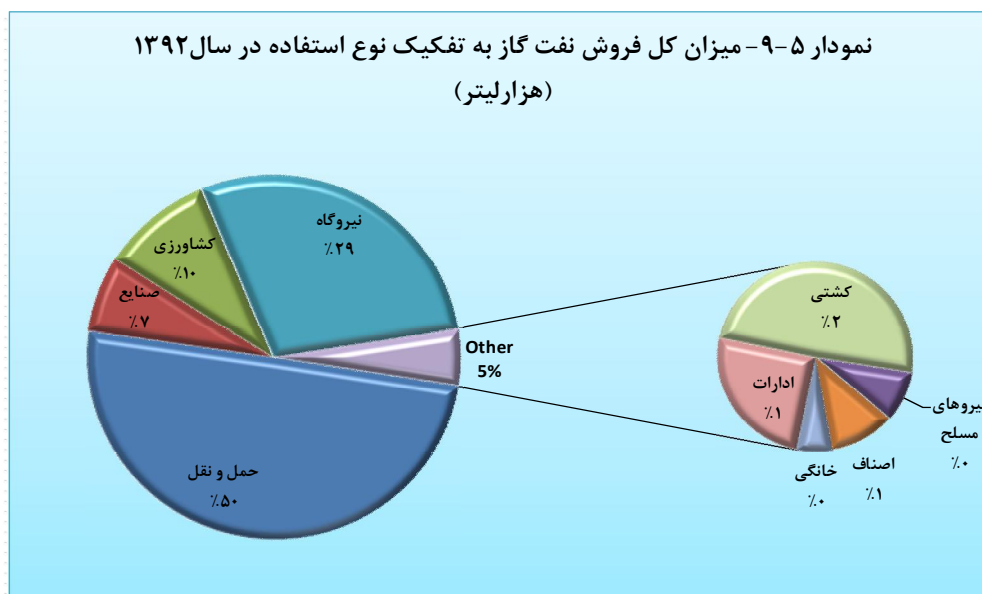
جدول زیر میزان فروش نفت گاز به تفکیک نوع استفاده در سال ۱۳۹۲ و مقایسه با مدت مشابه سال قبل را بیان می‌کند:

جدول ۵-۵- میزان کل فروش نفت گاز به تفکیک نوع استفاده در سال ۱۳۹۲ (هزار لیتر)

سال	حمل و نقل	صنایع	کشاورزی	نیروهای	نیروگاه	اصناف	خانگی	ادارات	کشتی	مجموع
۱۳۹۲	۱۹۳۴۸۸۳۴	۲۶۱۹۷۷۲	۳۷۵۲۲۹۷	۱۷۴۰۵۶	۱۱۱۵۶۰۴۰	۲۱۳۹۹۹	۱۱۸۱۹۰	۴۹۶۰۷۱	۹۶۹۶۶۰	۳۸۸۴۸۹۱۹
۱۳۹۱	۱۹۵۲۲۳۸۶	۲۳۵۴۸۷۴	۳۸۰۲۲۷۵	۲۱۷۶۲۱	۸۲۴۷۳۵۵	۲۲۳۸۴۶	۱۴۶۲۳۴	۵۰۹۳۶۴	۸۶۳۷۶۴	۳۵۸۸۷۷۱۹
درصد رشد	-۱	۱۱	-۱	-۲۰	۳۵	-۴	-۱۹	-۳	۱۲	۸

جدول فوق بیان می‌کند بیشترین میزان مصرف نفتگاز به بخش حمل و نقل مربوط می‌شود که در سال ۱۳۹۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱ درصد کاهش داشته است.

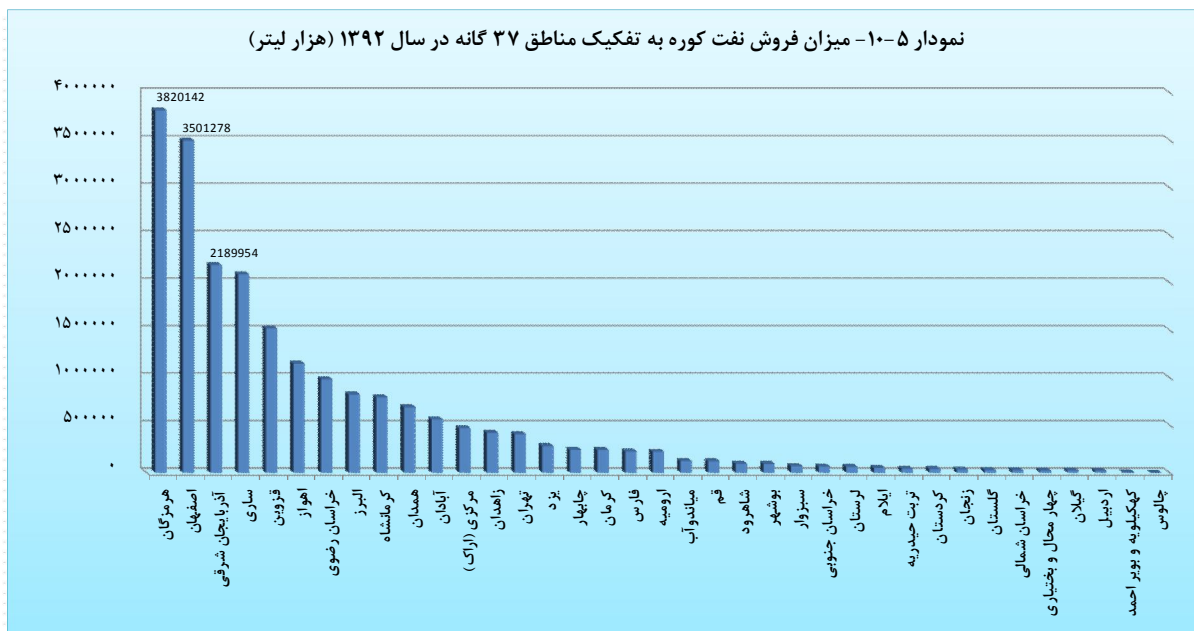
نمودار زیر میزان فروش نفت گاز به تفکیک نوع استفاده را به خوبی نشان می‌دهد:

نمودار بالا نشان می‌دهد تقریباً ۵۶ درصد از فروش نفت گاز برای استفاده حمل و نقل است.

۶- نفت کوره:

نفت کوره یا مازوت یکی از هیدروکربن‌های نفتی است که در مراحل تصفیه نفت خام پس از اتر و بنزین و نفت چراغ بدست می‌آید و چون سیاه رنگ است به نام نفت سیاه نیز خوانده می‌شود. این ماده ارزان‌ترین ماده سوختنی برای کوره حمام‌ها و تنور نانواپی‌ها و موتورهای دیزل و برخی نیروگاه‌ها است. با این اوصاف نمودار زیر میزان فروش نفت کوره در مناطق ۳۷ گانه در سال ۱۳۹۲ را نشان می‌دهد:

نمودار فوق بیان می‌کند که مناطق اصفهان، هرمزگان و ساری به ترتیب با فروش به میزان ۳/۸ میلیارد لیتر، ۳/۵ میلیارد لیتر و ۲/۲ میلیارد لیتر بیشترین فروش را در کشور داشته‌اند. و اردبیل، چهارمحال و بختیاری و چالوس کمترین میزان فروش را داشته‌اند.

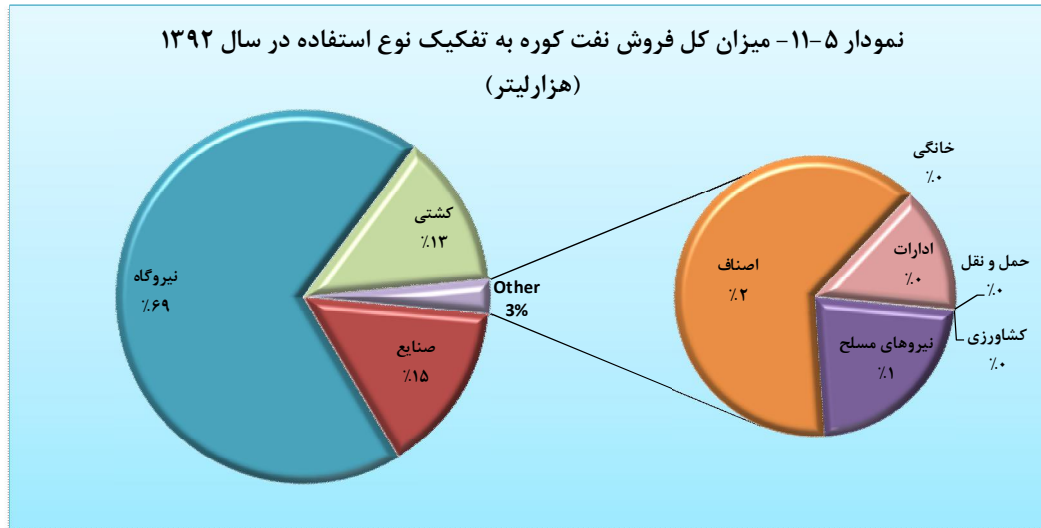
جدول زیر میزان فروش نفت کوره به تفکیک نوع استفاده در سال ۱۳۹۲ و مقایسه با مدت مشابه سال قبل را بیان می‌کند:

جدول ۵-۶- میزان کل فروش نفت کوره به تفکیک نوع استفاده در سال ۱۳۹۲ (هزار لیتر)

سال	حمل و نقل	صنایع	کشاورزی	نیروهای مسلح	نیروگاه	اصناف	خانگی	ادارات	کشتی	مجموع
۱۳۹۲	۳۳	۳۲۵۵۴۱۹	۶۷۱	۱۳۸۴۹۳	۱۴۹۱۹۲۱۶	۳۹۱۲۶۲	۱۲۳	۹۰۰۹۳	۲۸۹۴۰۴۳	۲۱۶۸۹۳۵۳
۱۳۹۱	۰	۳۵۰۹۶۳۸	۱۰۵۲	۱۰۷۱۸۰	۱۴۸۶۶۶۷۸	۴۱۶۳۷۳	۰	۲۱۷۷۴	۱۹۲۲۴۷۶	۲۰۸۴۵۱۷۱
درصد رشد	۰	-۷	-۳۶	۲۹	۰	-۶	۰	۳۱۴	۵۱	۴

جدول فوق بیان می‌کند بیشترین میزان مصرف نفت کوره مربوط به نیروگاه می‌شود که در سال ۱۳۹۲ نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن تقریباً ثابت بوده است.

نمودار زیر میزان فروش نفت کوره به تفکیک نوع استفاده را به خوبی نشان می‌دهد:

نمودار بالا نشان می‌دهد تقریباً ۶۹ درصد از فروش نفت کوره برای استفاده نیروگاه‌ها است.

۷- کشفیات سوخت:

آمار فرآورده‌های نفتی مکشوفه تحویلی به انبارهای نفت مناطق ۳۷ گانه طی سال ۱۳۹۲ تقریباً ۴۲ میلیون لیتر بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل با مقدار ۴۳/۲ میلیون لیتر، ۳ درصد کاهش داشته است. جدول زیر این مقادیر را به تفکیک نوع فرآورده بیان می‌کند:

آمار مقایسه‌ای فرآورده‌های مکشوفه تحویلی به انبارهای شرکت ملی پخش طی سالهای ۱۳۹۱-۱۳۹۲ (میلیون لیتر)					
نوع فرآورده	بنزین	نفت سفید	نفتگاز	نفت کوره	مجموع
سال ۱۳۹۲	۱۶۷،۸۹۷	۳،۴۴۹،۲۸۳	۴۵،۵۵۱،۲۱۲	۱،۱۳۲،۹۶۰	۵۰،۳۰۱،۳۵۲
سال ۱۳۹۱	۳۳۶،۷۴۱	۲،۸۵۸،۵۵۲	۴۲،۵۸۸،۷۳۲	۹۰۴،۸۲۱	۴۶،۶۸۸،۸۴۶
درصد تغییرات	-۵۰/۱	۲۰/۷	۷/۰	۲۵/۲	۷/۷

ماخذ: شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی

اداره کل آمار و اطلاعات ستاد

نمودار زیر میزان کشفیات فرآورده‌های نفتی را به تفکیک نوع فرآورده به خوبی نشان می‌دهد و بیان می‌کند در حدود ۹۲ درصد از کشفیات سوخت مربوط به نفتگاز بوده است.

